

การพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการ
เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก
(สุนันทสังฆประสิทธิ์)

**The Development of Integrated Supervision SPIRE MODEL to promote
Active Learning Competency for teachers of Anubanmaeprik
(Sunantasungkhaprasith) School**

หทัยทิพย์ แก้วแสนตอ

โรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์)

Hathaitip Kaewsantor

Anubanmaeprik (Sunantasungkhaprasith) School

E-mail: kaew.hathaitip@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินและแบบสนทนากลุ่ม ประชากรเป็นครูในโรงเรียน จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการนิเทศแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและบริบทของโรงเรียน (R_1) ระยะที่ 2 พัฒนาและประเมินรูปแบบการนิเทศ (D_1) ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ (R_2) และระยะที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ (D_2) ได้รูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ (S) 2) การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ (P) 3) การปฏิบัติการนิเทศ (I) 4) การสร้างเสริมกำลังใจ (R) และ 5) การประเมินผลการนิเทศ (E) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, S.D. = 0.13) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ในภาพรวมปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.77$, S.D. = 0.16, $\mu = 4.63$, S.D. = 0.16) และปีการศึกษา 2565 อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$, S.D. = 0.20, $\mu = 3.93$, S.D. = 0.27) ภาพรวมความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, S.D. = 0.36) และผลการสนทนากลุ่มสามารถยืนยันรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL ช่วยส่งเสริมให้ครูพัฒนาสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้มากขึ้น

* วันที่รับบทความ : 2 สิงหาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 29 สิงหาคม 2567

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการนิเทศ; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้; การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

This research was research & development (R&D). The purposes were : to develop and study the efficiency of integrated supervision SPIRE MODEL to promote active learning competency for teachers of Anubanmaeprik (Sunantasungkhaprasith) School the research instruments consist of supervision manual SPIRE MODEL. The research instruments were evaluation forms and focus group discussion form. The population consists of 15 teachers in school. Statistics used in data analysis were analysis, mean and standard deviation and descriptive analytics.

The research finding found that; the develop a supervision model through research and development methods, which divided into 4 phases: Phase 1: Study the basic information and the school's context (R_1). Phase 2: to Develop and design the supervision model (D_2). Phase 3: Experiment with the supervision model (R_2). Phase 4: Evaluate and improve the supervision model (D_2). The final outcome is a supervision model called the SPIRE MODEL, which consists of five steps is 1) Supervision Planning (S) 2) Providing Knowledge (P) 3) Implementation (I) 4) Reinforcement (R) and 5) Evaluation (E) The results of the evaluation of the appropriateness of the supervision model were at the highest level ($\mu = 4.58$, S.D. = 0.13). The results of the evaluation of active learning competency for teacher's competency. Overall, the academic year 2023 is at the highest level ($\mu = 4.77$, S.D. = 0.16, $\mu = 4.63$, S.D. = 0.16) and the academic year 2022 is at the high level ($\mu = 4.35$, S.D. = 0.20, $\mu = 3.93$, S.D. = 0.27) Overall, teachers' satisfaction with the supervision model was at the highest level ($\mu = 4.55$, S.D. = 0.36) and the focus group discussion results could confirm the integrated supervision SPIRE MODEL to promote active learning competency for teachers can be improvement.

Keywords: The development of integrated supervision; Active learning competency; Active learning

บทนำ

สถานการณ์สังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในทุกด้านเป็นการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมยุคความรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล ต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน พลังขับเคลื่อนของเทคโนโลยียุคดิจิทัลส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามไปด้วย สถานศึกษาจึงต้องมีการเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการดำรงชีวิต ซึ่งส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนานักเรียนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและสมรรถนะ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และมี

คุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และผืนีกกำลัง มุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) เพื่อนำประเทศก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลงและเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้วางเป้าหมายไว้ 2 ด้าน คือ 1) เป้าหมายด้านผู้เรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) เป้าหมาย การจัดการศึกษา 5 ประการ คือ 2.1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง 2.2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มี คุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม 2.3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มศักยภาพ 2.4) ระบบ การบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย 2.5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตรและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวดที่ 4 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้กล่าวถึงการ จัด การศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยที่กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอน ให้ครูผู้สอนปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้น การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยครูผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้ไปจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกรายวิชา รวมถึงนำไปใช้ในการจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2562)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มี ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) อีกทั้งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติจริง โดยมีวิธีการสอน เทคนิค การสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ภายในชั้นเรียน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จึงถือเป็นการส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจำเป็นต้อง ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้

ของผู้เรียน ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ แนะนำผู้เรียนให้สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น การนิเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและมีบทบาทที่จะช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ สอดคล้องกับ Glickman Gordon และ Ross Gordon (2010) ที่กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของครูและปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งให้เกิด การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนโดยการร่วมมือของบุคลากรทั้งหมดภายในสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อปรับปรุง ส่งเสริม และสนับสนุนด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น กระบวนการนิเทศช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างการประสานสัมพันธ์และสร้างขวัญกำลังใจ อีกทั้งสอดคล้องกับ วราลักษณ์ อาจิวชัย (2565) ที่กล่าวว่า การนิเทศเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยอาศัยความร่วมมือระหว่าง ผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศ และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนร่วมกัน กำหนด เป้าหมายร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการร่วมกัน เพื่อให้ได้มาซึ่ง ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และศิลา สงอาจินต์ (2561) กล่าวว่า การนิเทศมีความสำคัญเนื่องจากการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้บริหารและครูเพื่อพัฒนาตนเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งการนิเทศจะช่วยครูให้สามารถพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองทำให้ครูได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมมือกันวางแผนพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และครูเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งเกิดความภูมิใจในการประกอบวิชาชีพครู

โรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีภารกิจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จึงถือได้ว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งครูเป็นกลไกสำคัญในพัฒนาผู้เรียน ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การมีส่วนร่วมของผู้เรียนและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) พบว่า มีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสนใจมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แต่ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ยังคงเป็นความท้าทายของการนิเทศ การสนับสนุน และพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางดังกล่าว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIRE

MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) โดยเน้นการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ผ่านการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาครู และยกระดับคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์)
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์)

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขั้นตอนในการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัยนี้ ใช้วิธีการวิจัยการวิจัยและพัฒนา (R&D) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังแผนภาพที่ 1

2. ประชากร.

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) จำนวน 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีเพื่อสร้างเป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และวิเคราะห์ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL
2. แบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูผู้สอน ประกอบด้วย 1) แบบประเมินหลังการทดลองใช้ และ 2) แบบหลังการใช้จริง ของรูปแบบการนิเทศ
3. แบบประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL
4. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group)

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการนิเทศและติดตาม ตามรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 ถึงปีการศึกษา 2566

5.2 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

5.3 ประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูทั้งหมด 15 คน โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งจะทำการประเมิน 2 ครั้ง คือ หลังการทดลองใช้และหลังการใช้จริง

5.4 ประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL

5.5 ดำเนินการสนทนากลุ่มโดยผู้วิจัยและครูซึ่งเป็นผู้รับการนิเทศ จำนวน 15 คน หลังการนิเทศ

5.6 รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อดำเนินการจัดทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล

5.7 จัดทำข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัยเพื่อรายงานผลการวิจัยต่อไป

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนในการวิจัย

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ประชากรเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ประกอบด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การเขียนพรรณนา และการวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ การประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู (Active Learning) และการประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีการแปลความหมายระดับคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 มีระดับความเหมาะสม/ระดับสมรรถนะ/ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

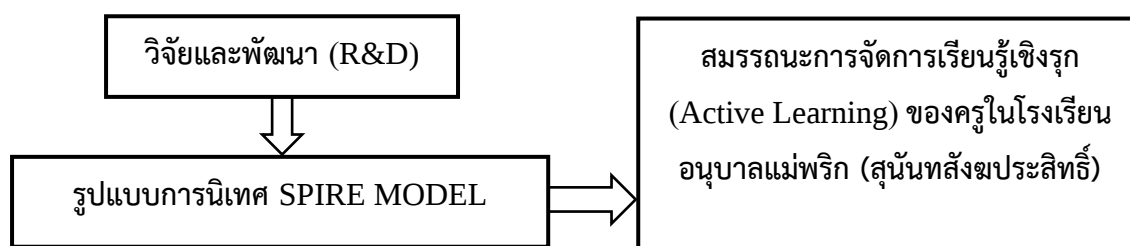
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 มีระดับความเหมาะสม/ระดับสมรรถนะ/ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 มีระดับความเหมาะสม/ระดับสมรรถนะ/ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 มีระดับความเหมาะสม/ระดับสมรรถนะ/ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 มีระดับความเหมาะสม/ระดับสมรรถนะ/ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

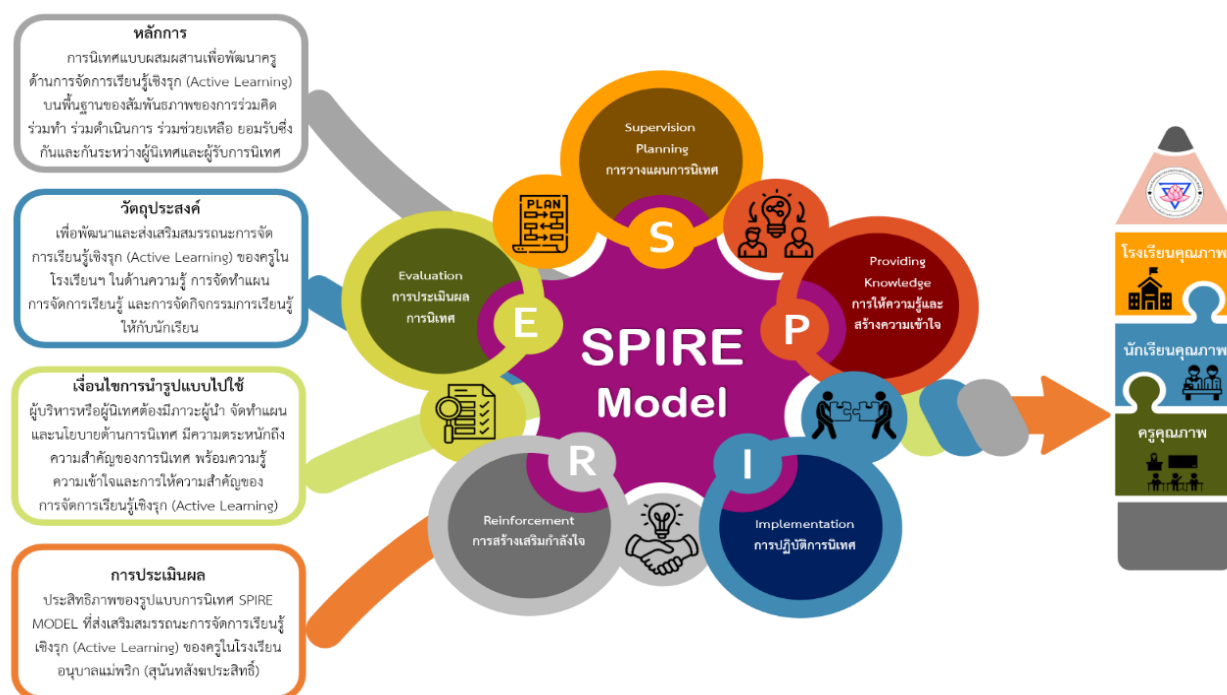

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL ซึ่งเป็นการนิเทศแบบผสมผสานที่ถูกพัฒนาขึ้นจากการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อใช้เทคนิคครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังขประสิทธิ์) ให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) พบว่า แบบการนิเทศ SPIRE MODEL ที่ได้พัฒนาขึ้นโดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (R&D) ร่วมกับทฤษฎีแนวคิด ขั้นตอน และวิธีการของการนิเทศ ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ จนได้เป็นแบบการนิเทศ SPIRE MODEL ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แบบการนิเทศ SPIRE MODEL

จากแผนภาพที่ 3 แบบการนิเทศประกอบไปด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เงื่อนไขการนำไปใช้ การประเมินผล และมีขั้นตอนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) การวางแผนการนิเทศ (Supervision Planning : S) โดยผู้นิเทศจัดทำแผนการดำเนินการนิเทศ ที่ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ดังนี้ 1. การกำหนดวัตถุประสงค์ โดยต้องมีการระบุวัตถุประสงค์ของการนิเทศอย่างชัดเจน ซึ่งวัตถุประสงค์ของการนิเทศในครั้งนี้ เป็นการนิเทศครูผู้สอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้กับผู้เรียน 2. การวิเคราะห์ความต้องการ โดยการตรวจสอบและวิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการนิเทศหรือโรงเรียน เพื่อระบุประเด็นที่ต้องการปรับปรุงหรือพัฒนา 3. การกำหนดแนวทางและวิธีการนิเทศ ซึ่งเป็นการวางแผนและกำหนดวิธีการนิเทศที่จะใช้ เช่น การบรรยาย การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การสังเกตและให้ข้อเสนอแนะ การเรียนรู้แบบกลุ่ม หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อ

การนิเทศ 4. การวางแผนและจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เช่น งบประมาณ เวลา บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ใช้ในการนิเทศ 5. การกำหนดตารางเวลาและขั้นตอน โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงการทดลองใช้ และการใช้จริง 6. การวางแผนวิธีการประเมินผลการนิเทศเพื่อวัดความสำเร็จและประสิทธิภาพ เช่น การเก็บข้อมูล การประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือการสัมภาษณ์ผู้รับการนิเทศ 7. การสื่อสารแผนการนิเทศ ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจและมีการเตรียมตัวได้อย่างเหมาะสม และ 8. แผนการปรับปรุง ซึ่งระหว่างดำเนินการนิเทศ อาจจำเป็นต้องปรับปรุงแผนตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือข้อมูลใหม่ที่ได้รับช่วยให้กระบวนการนิเทศมีความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ (Providing Knowledge : P) เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญของการนิเทศจากผู้นิเทศ สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ การส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีการกำหนดขั้นตอน และวิธีการต่าง ๆ ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รับทราบและเข้าใจถึงแผนการนิเทศของผู้นิเทศ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักต่าง ๆ ของการทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงในด้านการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การปฏิบัติการนิเทศ (Implementation : I) โดยผู้นิเทศใช้วิธีการเทศการสอนของครูในโรงเรียนโดยเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สังเกตการณ์สอนของครู ตรวจสอบแผนการสอน ขั้นตอนกระบวนการและทักษะต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อการส่งเสริมสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยการประชุม พุดคุย และส่งเสริมการอบรม (Lectures and Training) เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้ฝึกปฏิบัติจริง มีโอกาสทดลองและพัฒนาทักษะตามเป้าหมายจนเกิดความรู้ ความเข้าใจเชิงทฤษฎี นำไปสู่แนวทางการปฏิบัติ และการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) พร้อมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มโดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำและชี้แนะ การให้คำปรึกษาและการสอนงาน และการจัดสัมมนาหรือการประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน และเสริมสร้างความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ

4) การสร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcement : R) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งของรูปแบบการนิเทศนี้ เพราะเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมกำลังใจ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้รับการนิเทศให้มีความมุ่งมั่นและรู้สึกเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง โดยวิธีการสร้างเสริมกำลังใจสามารถทำได้หลากหลายวิธี เช่น การชื่นชมและยอมรับในการดำเนินงานของผู้รับการนิเทศอย่างจริงใจ การให้คำแนะนำอย่างเป็นกันเองและสร้างสรรค์ โดยเน้นที่การพัฒนาและปรับปรุงมากกว่าการตำหนิ การให้รางวัล และการยกย่อง การสนับสนุนและการช่วยเหลือผู้รับการนิเทศเมื่อพบปัญหา การช่วยแก้ไขปัญหาย่าง

สร้างสรรค์และเป็นมิตร การสร้างบรรยากาศที่ดีเป็นกันเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศพยายามทำให้ดีที่สุด และรู้สึกภูมิใจเมื่อสามารถบรรลุเป้าหมาย

5) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation : E) เป็นขั้นตอนสำคัญในการตรวจสอบและวัดผลของกระบวนการนิเทศ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินการ รวมถึงหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศในอนาคต โดยการใช้เครื่องมือในการประเมิน ประกอบด้วยแบบประเมินแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม จากนั้นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อทำ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน เพื่อบ่งชี้ผลลัพธ์ของการนิเทศและเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงและเสนอข้อค้นพบของรูปแบบการนิเทศต่อไป

2. ผลศึกษาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) มีดังนี้

2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีความเหมาะสมสูงสุดคือ รูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการและมีการติดตาม/ดูแล ให้ความช่วยเหลือ ในทุกขั้นตอน รองลงมาคือ แต่ละขั้นตอนมีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน มีความต่อเนื่องกันและเป็นระบบ และมีความสอดคล้องกับวิธีดำเนินการนิเทศ

2.2 ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ประกอบด้วย

1) ผลการประเมินหลังการทดลองใช้ และ 2) ผลการประเมินหลังการใช้จริง แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู (N=5คน)

รายการประเมิน	ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู							
	การทดลองใช้				การใช้จริง			
	ปีการศึกษา 2565/1		ปีการศึกษา 2565/2		ปีการศึกษา 2566/1		ปีการศึกษา 2566/2	
	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.
1. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูมีความถูกต้อง ชัดเจนและครบถ้วน	4.00	0.71	4.40	0.55	4.60	0.55	4.80	0.44
2. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ระบุในแผนการเรียนรู้	4.00	0.71	4.40	0.55	4.80	0.45	4.60	0.55

รายการประเมิน	ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู							
	การทดลองใช้				การใช้จริง			
	ปีการศึกษา 2565/1		ปีการศึกษา 2565/2		ปีการศึกษา 2566/1		ปีการศึกษา 2566/2	
	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.
3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุกครูมีลำดับขั้นตอนอย่างถูกต้อง	4.00	1.00	4.40	0.55	4.60	0.55	4.60	0.55
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาวิธีการเรียนรู้และทักษะการคิด	4.00	0.00	4.40	0.55	4.60	0.55	5.00	0.00
5. การจูงใจและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.80	0.84	4.20	0.45	4.80	0.45	4.80	0.45
6. การใช้คำถามกระตุ้นการคิดของผู้เรียนมีต่อเนื่องและทั่วถึง	3.60	0.55	4.20	0.45	4.60	0.55	4.80	0.45
7. นำเทคนิคการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มาใช้มากกว่า 2 วิธีในการจัดการเรียนรู้แต่ละเรื่อง	3.80	0.84	4.40	0.55	4.60	0.55	4.80	0.45
8. มีการตรวจสอบผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนของผู้เรียนในทุกคาบเรียน	4.00	1.00	4.00	0.71	4.60	0.55	4.60	0.55
9. นำสื่อ แหล่งการเรียนรู้ และ นวัตกรรมที่ส่งเสริมความรู้ และทักษะในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.60	0.55	4.60	0.55	4.40	0.55	4.80	0.45
10. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหลากหลาย เช่น ให้อธิบายกระบวนการและวิธี การปฏิบัติ ให้ทำแบบทดสอบความรู้ การให้ปฏิบัติงาน/สร้างชิ้นงาน, โครงการ, แฟ้มสะสมผลงานหรือรายงานผลจากการศึกษาของตนเอง/กลุ่ม	4.20	0.45	4.40	0.55	4.80	0.45	4.40	0.55
11. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองและของ	4.00	0.71	4.40	0.55	4.60	0.55	5.00	0.00

รายการประเมิน	ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู							
	การทดลองใช้				การใช้จริง			
	ปีการศึกษา 2565/1		ปีการศึกษา 2565/2		ปีการศึกษา 2566/1		ปีการศึกษา 2566/2	
	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.
เพื่อนในชั้นเรียน ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและอภิปราย								
12. การนำข้อเสนอแนะ/คำแนะนำจากการนิเทศการสอนมาปรับปรุงและพัฒนา	4.20	0.45	4.40	0.55	4.60	0.55	5.00	0.00
รวม	3.93	0.27	4.35	0.20	4.63	0.16	4.77	0.16
ระดับสมรรถภาพ	มาก		มาก		มากที่สุด		มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูหลังการใช้จริง ในภาพรวม ของปีการศึกษา 2566 ในภาคเรียนที่ 2 และ 1 อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ ($\mu = 4.77$, $S.D. = 0.16$, $\mu = 4.63$, $S.D. = 0.16$) และการทดลองใช้ ในปีการศึกษา 2565 ภาคเรียนที่ 2 และ 1 อยู่ในระดับมากตามลำดับ ($\mu = 4.35$, $S.D. = 0.20$, $\mu = 3.93$, $S.D. = 0.27$)

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL (N=15คน)

รายการ	ความพึงพอใจของครู		
	μ	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการนิเทศ	4.51	0.46	มากที่สุด
2. ด้านการใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศ	4.75	0.34	มากที่สุด
3. ด้านเวลา/บรรยากาศของการนิเทศ	4.33	0.65	มาก
4. ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.57	0.33	มากที่สุด
5. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.57	0.38	มากที่สุด
รวม	4.55	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL พบว่า ในภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ด้านผลการใช้เครื่องมือประกอบการนิเทศ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, S.D. = 0.34) รองลงมา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.57$, S.D. = 0.33) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\mu = 4.57$, S.D. = 0.38) ด้านกระบวนการ/ขั้นตอนการนิเทศ ($\mu = 4.51$, S.D. = 0.46) และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเวลา/บรรยากาศของการนิเทศ ($\mu = 4.33$, S.D. = 0.65)

2.4 ผลการสนทนากลุ่ม (Focus group)

จากการสนทนากลุ่ม ร่วมกับผู้วิจัยและคณะครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) จำนวน 15 คน พบว่า รูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL ช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องให้การส่งเสริม/สนับสนุนด้านการนิเทศร่วมกัน และดำเนินการกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้และพัฒนา การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้เกิดทักษะในการเรียนรู้อย่างมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทสังฆประสิทธิ์) แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน (R_1) ระยะที่ 2 พัฒนาและออกแบบรูปแบบการนิเทศ (D_1) ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ (R_2) และระยะที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ (D_2) และประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศ (Supervision Planning : S) 2) การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ (Providing Knowledge : P) 3) การปฏิบัติการนิเทศ (Implementation : I) 4) การสร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcement : R) 5) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation : E) ทำให้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน นำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิรวรรณ ปรีชา (2565) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการนิเทศ PAORE เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ Active Learning สู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน โดยมี 5 ขั้นตอน คือ 1. วางแผนการนิเทศ (Plan : P) 2. ลงมือปฏิบัติงาน (Action : A) 3. การสังเกตตามแผน (Observe : O) 4. การสะท้อนผล (Reflect : R) 5. ประเมินผลการนิเทศ (Evaluation : E) ส่งผลให้กระบวนการสอนของครูมีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ เกิดนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้รูปแบบ Active Learning ของครูผู้สอนและพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์

ตามที่สถานศึกษากำหนด และวาสนา บุญมากและมนสิข สิริธิสมบุรณ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นกระบวนการและกิจกรรมที่มุ่งให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม ปรับปรุงในการสอนของครูที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการ เรียนรู้เชิงรุก โดยมีหลักการที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมปรึกษาหารือ วางแผนวิเคราะห์ สังเกตการสอน ลงมือปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับจนประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย อีกทั้งครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญ และจำเป็นของการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2. การศึกษาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL เพื่อส่งเสริม สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูในโรงเรียนอนุบาลแม่พริก (สุนันทงษ์ประ สิทธิ) พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด โดยมีรูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการและมีการติดตาม/ดูแล ให้ความช่วยเหลือ (Mentoring) ในทุกขั้นตอน ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู จากหลังการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL ในปีการศึกษา 2565 อยู่ใน ระดับมาก และหลังการใช้รูปแบบการนิเทศจริง ในปีการศึกษา 2566 อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นนี้ สามารถทำให้ครูผู้สอนมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงขึ้น นอกจากนี้การศึกษาความพึงพอใจของครูต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIRE MODEL มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา บุญมากและมนสิข สิริธิสมบุรณ์ (2564) มีผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผล การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของสิริพิงค์ อุดมทรัพย์ (2567) ศึกษาเรื่องผลการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายใน แบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูโรงเรียนบ้านป่าแดง พบว่า ครูมีความพึงพอใจโดย รวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 รูปแบบการนิเทศได้พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา และการออกแบบเชิงระบบ ซึ่งสามารถตรวจสอบและให้ข้อมูลย้อนกลับได้ในทุกขั้นตอน เพื่อให้การนำรูปแบบการนิเทศไปใช้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1.2 การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้เป็นอย่างดี

1.3 ผู้บริหารของโรงเรียน มีบทบาทที่สำคัญมากในการกระตุ้นการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนของครู รวมไปถึงการติดตามดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยให้การดำเนินงานมีความราบรื่นและเกิดประสิทธิภาพของการศึกษามากขึ้น

1.4 การนำรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นนี้ไปใช้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันถึงเป้าหมายในการนิเทศ คือ เพื่อให้ความช่วยเหลือและสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอน อย่างครบถ้วนและสมบูรณ์ เพื่อนำไปสู่การใช้รูปแบบการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีความประสงค์นำรูปแบบการนิเทศไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน ควรนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปปรับใช้กับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาการศึกษาในภาพรวมทั้งระบบโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีความประสงค์นำรูปแบบการนิเทศไปประยุกต์ใช้ ควรนำไปทดลองใช้ในบริบทที่แตกต่างและหลากหลาย เช่น การนำรูปแบบการนิเทศไปปรับใช้กับโรงเรียนขนาดใหญ่ หรือโรงเรียนที่มีขนาดกลางและทุรกันดาร เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการติดตามดูแลกระบวนการนิเทศของผู้ทำหน้าที่นิเทศ (Mentoring Supervision Model) สำหรับผู้ทำหน้าที่นิเทศครูโดยตรงเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการผลิตครูมืออาชีพ

3.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศจากปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะด้านอื่น ๆ ของครูและนักเรียน รวมไปถึงตามบริบทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

3.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นกับการดำเนินการนิเทศในรูปแบบปกติ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- จิรวรรณ ปรีชา. (2566). รูปแบบการนิเทศ *PAORE* เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ *Active Learning* สู่การพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน. งานนิเทศการศึกษา โรงเรียนร่มเกล้า จังหวัดกาญจนบุรี.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2567. แหล่งที่มา: <https://drive.google.com/file/d/124Yat10YrSecn7idT8tKnLtmroR-O2Se/view>
- วรลักษณ์ อาจิวชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วาสนา บุญมาก และ มนสิข สิริสมบุญ. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 23 (2), 269 – 280.
- ศิลา สงอาจินต์. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครตรัง. *วารสารศรีนครินทร์วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 10 (20). 160-175.
- สิทธิพงศ์ อุดมทรัพย์. (2567). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 12 (47). 243-253.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน *ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562*. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2567. แหล่งที่มา: <https://www.obec.go.th/wp-content/uploads/2018/10/OBECPolicy62.pdf>
- Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2010). *Supervision and Instructional: A Developmental Approach*. (8th ed.). Boston: Allyn&Bacon.